

Svedočenje o planovima za srebreničke zatvorenike

Author: [Rachel Irwin](#)

Na suđenju Tolimiru je rečeno da je okrivljeni opozvao naredbu koja se ticala pritvorskih objekata za zarobljene Bošnjake.

Piše: Rachel Irwin iz Haga (TU br. 689, 22. april 2011.)

Svedok optužbe na suđenju generalu bosanskih Srba, Zdravku Tolimiru, govorio je ove sedmice o planovima koji su neposredno nakon pada srebreničke enklave, u julu 1995. godine, postojali za preko 1,000 nestalih bošnjačkih zarobljenika.

Dotični svedok, Milenko Todorović, bio je pomoćnik komandanta za bezbednost i obaveštajni rad Istočnobosanskog korpusa vojske bosanskih Srba, smeštenog u gradu Bijeljini. On je rekao kako mu je u jednom trenutku nakon pada Srebrenice, 11. jula 1995. godine, Tolimir poslao telegram koji se odnosio na veliku grupu bošnjačkih zatvorenika koji su bili zarobljeni.

„Šta je stajalo u telegramu?“, pitao je tužilac Kveku Vanderpui (Kweku Vanderpuye).

„Nešto u stilu da onih 1000 do 1200 zarobljenika . . . treba da budu smešteni i da taj smeštaj treba da obezbedi komanda korpusa i da [zarobljenike treba] smestiti u [logor] Batković“, kazao je Todorović. „To je, manje-više, bio sadržaj telegrama.“

Tolimir, koji se brani samostalno, bio je tokom rata zamenik komandanta za obaveštajni rad i bezbednost u glavnom štabu vojske bosanskih Srba, i direktno potčinjen Ratku Mladiću, za kojim Tribunal još uvek traga.

Tereti se po osam tačaka – uključujući genocid, istrebljenje, ubijanje i prisilno razmeštanje i deportaciju Bošnjaka iz enklava Srebrenica i Žepa tokom jula 1995. U danima nakon pada Srebrenice, na raznim je stratištima pobijeno oko 8,000 bošnjačkih muškaraca.

Svedok je rekao da je telegram koji je dobio od Tolimira dao komandantu svog korpusa, jer je on bio taj koji je „naređivao nadležnim organima da izvrše pripreme“ za prijem zatvorenika.

„Praktično govoreći, jednostavno sam preneo telegram iz glavnog štaba komandantu korpusa radi daljeg delovanja“, kazao je Todorović.

„Koje pripreme je trebalo izvršiti da bi bili prihvaćeni ti zatvorenici?“, pitao je advokat.

Todorović je odgovorio da je logor Batković, smešten nedaleko od Bijeljine, bio deo poljoprivrednog imanja koje se sastojalo od nekoliko hangara. Ti hangari su obično služili za skladištenje „pšenice, đubriva i poljoprivrednih mašina“, kazao je on.

Neki od hangara su već bili prazni i mogli su da prime nekoliko stotina ljudi, kazao je Todorović – ali je zbog priliva od preko 1000 zatvorenika trebalo isprazniti još neke. Osim toga, da bi se u njega smestila toliko velika grupa zatočenika, logor je trebalo da zadovolji izvesne „minimalne životne uslove“.

„To nije bilo u mojoj nadležnosti“, naglasio je Todorović, rekavši da je za pripremu logora bio zadužen ogranak za logistiku pri komandi korpusa.

„Da li su ti zarobljenici ikada stigli u logor?“, pitao je Vanderpui.

„Nisu“, odgovorio je Todorović.

On je rekao da je u to vreme jedna grupa pripadnika vojske bosanskih Srba bila zarobljena od strane snaga bosanske vlade u Tuzli, te da su njihovi rođaci želeli da ih razmene sa dolazećom grupom Bošnjaka iz Srebrenice.

„U jednom trenutku je situacija postala veoma ozbiljna“, kazao je Todorović. „Gotovo da je došlo do neke vrste pobune i komandant korpusa nije znao šta da kaže [članovima porodica].“

Todorović je rekao da mu je komandant korpusa naredio da sazna šta se dešava i kada će stići zarobljenici.

„Uzeo sam telefon i nazvao generala Tolimira“, nastavio je Todorović. „Pitao sam ga kada stižu najavljeni zatvorenici. On mi je rekao da obustavim sve dalje pripreme, [i da su oni] odustali od te ideje. Nisam pitao ništa više. Jednostavno sam prosledio tu informaciju komandantu korpusa i onda se desilo ono što se desilo.“

„Koliko je vremena proteklo od trenutka kada ste dobili zadatak do trenutka kada ste pozvali generala Tolimira zbog toga što zatvorenici nisu stigli“, pitao je Vanderpui.

„To je teško pitanje“, kazao je on. „Mora da je prošlo barem dva ili tri dana. Možda i više . . . Pretpostavljam da se radilo o dva ili tri dana od trenutka kada je stigao telegram.“

Predsedavajući sudija Kristof Fluge (Christoph Flugge) pitao je svedoka zbog čega je Tolimir nazvao njega, a ne komandanta korpusa – s obzirom na to da je potonji trebalo da izvrši pominjane pripreme.

„Nemam nikakav konkretan odgovor“, uzvratio je Todorović, ali i rekao kako je mislio da bi to moglo biti zato što je zahtev stigao brže jer je poslat preko „ove linije kontrole“.

Svedok je tokom saslušanja od strane tužilaštva u više navrata bio ispitivan o kalendaru događaja, ali nije mogao da pruži suvisle odgovore u vezi sa time.

Vanderpui je primetio da u uvodnom intervjuu svedok „nije pominjao nikakav interval duži od 48 sati“ kada je u pitanju razmak između stizanja telegrama i pozivanja Tolimira.

„Ne pamtim savršeno ono što sam rekao“, odgovorio je Todorović. „Nisam došao ni sa kakvim prethodno pripremljenim odgovorima. Iskreno odgovaram i dajem sve od sebe da se prisetim što većeg broja detalja. Bilo je u pitanju više od 24 sata. Da li se radilo o dva, tri ili čak pet dana – to je nešto što Vam ne mogu reći.“

A kada je na Tolimira došao red da unakrsno ispita svedoka, on mu je postavio nekoliko pitanja o njegovoj pripadnosti vojnoj strukturi Jugoslovenske Narodne Armije (JNA) – u Sloveniji, pre rata i raspada Jugoslavije.

Okrivljenog je u jednom trenutku prekinuo sudija Fluge.

„U čemu je smisao Vaših pitanja o secesiji Slovenije?“, pitao je sudija. „Ne bavimo se ovde sukobom koji je počeo 1991. Raspravljamo o 1995. To je gubljenje vremena. Molim Vas da se usredsredite na činjenice koje Vam može pružiti g. Todorović.“

Tolimir je rekao kako pokušava da pokaže to da je svedok u Bosnu došao dobrovoljno, odnosno da ga nije „poslala VJ“ – pri čemu je na umu imao Vojsku Jugoslavije, koja je formirana nakon raspuštanja JNA, u maju 1992.

Svedok je prethodno rekao da je pripadao Tridesetom personalnom centru VJ-a, koji je navodno slao vojnike na odsluženje u Bosnu. Pripadnici Četrdesetog personalnog centra su navodno bili upućivani u Hrvatsku, kazao je on.

„Jeste li znali da je Republika Srpska trebalo da sudeluje u punjenju budžeta Jugoslavije, dok bi Jugoslavija isplaćivala plate oficirima koji su služili u Republici Srpskoj?“, pitao je Tolimir.

„Pretpostavljam da je postojao takav dogovor“, kazao je Todorović, dodajući kako su svima koji su bili „privremeno proglašeni“ pripadnicima vojske bosanskih Srba plate i beneficije stizale iz VJ-a.

Suđenje će se nastaviti iduće sedmice.

Rachel Irwin izveštava za IWPR iz Haga.

Location: Balkans

Topic: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedo%C4%8Denje-o-planovima-za-srebreni%C4%8Dke-zatvorenike>